

центрів на базі публічних бібліотек» Міжнародного фонду «Відродження», програми ЄС «INTAS» та ін., виступила завідувачка відділу НПБ України Н. Жирова.

Місце і роль бібліотек в інформаційному суспільстві, їхній досвід співробітництва з іншими установами культури були предметом виступу Е. Стефанчук (Національна бібліотека Польщі).

Значний інтерес викликав виступ директора ДНБ О. Лаукової, яка розповіла про свою бібліотеку. Це провідний освітній і культурний заклад Словаччини з широким діапазоном функцій, осередок культурного, літературного, музичного життя всього регіону. Водночас це оснащений за останнім словом техніки сучасний інформаційний центр, який пропонує користувачам найрізноманітнішу інформацію. Особливу увагу в доповіді О. Лаукової було зосереджено на проблемах підготовки бібліотечних кадрів, підвищення рівня освіти і підвищення кваліфікації протягом всього життя як основи створення „суспільства, заснованого на знанні”.

Більшість доповідей колоквиуму було присвячено темі збереження і оцифрування національного культурного надбання (Д. Кітзінджер, Представництво фірми Neumann, Будапешт, Угорщина; Б. Стоклазова, Національна бібліотека в Празі, Чеська Республіка; Е. Потребницька, Національна бібліотека Польщі у Варшаві; І. Молдован Національна бібліотека ім. Сечені, Угорщина; Е. Мусакова, Національна бібліотека ім. Кирила і Мефодія, Болгарія). У них зазначалося, що ця діяльність має різноманітні сфери застосування і здійснюється по відношенню до найрізноманітніших культурних об'єктів, включаючи бібліотечні зібрання, історичні документи і манускрипти, архіви, аудіо та відеозаписи, колекції карт, музейні експонати, суспільні архіви, археологічні пам'ятки.

Н. Флегонтова (головний бібліотекар НПБ України) розповіла про сучасний стан, проблеми та перспективи оцифрування фонду рідкісної і цінної книги у своїй бібліотеці.

Словацькі колеги з ДНБ продемонстрували цифрову версію Біблії Мартіна Лютера (1555), єдиний у світі примірник якої зберігається в цій бібліотеці.

Національні бібліотеки країн Європи мають значні напрацювання у питанні оцифрування своїх фондів. Про свій досвід у цій роботі розповіли представники Національної бібліотеки Угорщини ім. Сечені та Національної бібліотеки Чеської Республіки.

Багато установ культури вже взяли на себе відповідальність за збереження цифрових документів, деякі з них мають докладно розроблені концепції перетворення інформації в цифровий формат, комплектування, збереження, оновлення і переміщення електронних фондів. У доповідях наголошувалося на необхідності розроблення нових організаційних стратегій та процедур, які дозволять забезпечити протягом тривалого часу доступність, коректність і автентичність інформації при одночасному збереженні культурної різноманітності й плюралізму.

У заключному документі колоквиуму його учасники висловилися за подальше співробітництво бібліотек усіх рівнів для взаємного обміну професійним досвідом. Зокрема, наголошено, що пріоритетними напрямками співпраці повинні стати:

- подальше розширення використання інформаційних технологій;
- збереження та надання відкритого доступу користувачам до національного культурного надбання;
- активна і ефективна інтеграція в єдиний європейський культурний простір;
- участь в європейських проектах, представлення себе у загальному європейському контексті.

Учасники домовилися провести другий колоквиум через два роки у Польщі.

На закритті бібліотечного форуму перед учасниками виступили міністр культури Словацької Республіки Р. Хмелі і представник Європейської комісії з освіти, культури і розвитку мовного різноманіття Я. Фігель.

У заключний день учасники здійснили оглядову екскурсію по Національній бібліотеці Словаччини, де ознайомилися з її роботою.

ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ НА ПУЛЬСІ ЧАСУ

ЯКЩО враховувати, що сума знань, які сьогодні накопичує людство за 1 місяць, умовно дорівнює тому багажу знань, котрі накопичувалися протягом XVI-XVII століть, то у цьому сенсі значно зростає роль бібліотек, котрі збирають, зберігають і надають доступ до інформації, що й визначає їхнє місце у сучасному світі.

Всеукраїнська науково-практична конференція директорів державних та обласних універсальних наукових бібліотек «Публічні бібліотеки України: тенденції та перспективи розвитку в XXI сторіччі», що відбулася у

м. Дніпропетровську 5-8 вересня 2006 року, була начебто традиційним щорічним заходом. Ініційована Міністерством культури і туризму України, вона ставила за мету проаналізувати стан розвитку і визначити місце публічних бібліотек України у світі, який накопичує знання у геометричній прогресії.

Базою її проведення не випадково було визначено саме Дніпропетровську ОУНБ, яка стала прикладом трансформації бібліотеки в сучасний потужний центр знань.

В. Ракитянська

“Публічна бібліотека як соціокультурне явище” – такою була тема основної доповіді кандидата педагогічних наук, заступника директора Департаменту мистецтва і регіональної політики – начальника відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Міністерства культури і туризму України І. Шевченко. Її головним висновком стала теза “...майбутнє формується сьогодні на кожному робочому місці, і публічні бібліотеки України повинні повністю відображати дух суспільства...”.

У доповіді генерального директора Національної парламентської бібліотеки України Т. Вилегжаниної «Публічні бібліотеки України крізь призму міжнародних стандартів ІФЛА» було проаналізовано стан українських бібліотек у порівнянні зі світовими стандартами, що дало змогу побачити, які кроки повинна зробити Україна для повноцінного забезпечення прав громадян на доступ до сучасної інформації та культурних цінностей. Інформаційне суспільство передбачає інтенсивне використання будь-яких ресурсів: кадрових, технічних, інтелектуальних, а такого інтенсивного підходу українським бібліотекам поки бракує. Недостатньою є координація зусиль у питаннях як використання інформаційних ресурсів, так і створення власних баз даних, на які є великий попит користувачів.

Надзвичайними були враження від презентації Дніпропетровської ОУНБ, що була проведена різними її спеціалістами, починаючи від директора Н. Тітової. Бібліотека постала як цілісний організм, всі зусилля якого спрямовано на забезпечення такого рівня організації бібліотечної справи в області, щоб читачі змогли отримувати найрізноманітніші послуги і будь-яку потрібну інформацію. Колектив висококваліфікованих професіоналів ОУНБ викликав оплески присутніх. Діяльність працівників цієї бібліотеки є підтвердженням вислову – “Бібліотека – це доля”.

Проведення різних паралельних заходів зробило конференцію насиченою і корисною, надало змогу представити широкий спектр думок. Це і фокус-семинар «Менеджмент і маркетинг публічної бібліотеки», і майстер-клас з віртуального довідкового обслуговування у сучасній публічній бібліотеці, й панельна презентація «Рівноправний доступ, рівні можливості: бібліотечне обслугову-

вання громадян із особливими потребами», і тренінг «Веб-сайт публічної бібліотеки: контроль керівництва» тощо.

Вплив ОУНБ на роботу публічних бібліотек області учасники конференції змогли побачити під час виїзду до Павлоградської ЦМБ і Верхньодніпровської районної бібліотеки. Взагалі проведення виїзних заходів, окрім ознайомлення з роботою книгозбірень на місцях, є корисним ще й з точки зору можливості продемонструвати владі спроможність бібліотек представляти обличчя району.

Новинкою у роботі конференції була постійно діюча юридична консультація за участю головного спеціаліста-юрисконсульта Міністерства культури і туризму України Л. Дегтяренко.

Учасники конференції розглянули більшість проблемних питань розвитку бібліотечної справи в Україні і дійшли висновку, що розуміння місії публічних бібліотек у ХХІ сторіччі має стати професійним завданням бібліотечної громадськості. Але цього замало. Необхідні ще й розуміння з боку владних органів важливої ролі цих установ у розвитку суспільства і законодавче врегулювання їхньої діяльності. Будь-які нормативно-правові акти не повинні гальмувати зусилля бібліотек, що спрямовані на впровадження у життя нашої країни світових стандартів, які розроблено на засадах інтелектуальної свободи, доступності, рівності. А це потребує від держави створення такої концепції розвитку бібліотечної справи, котра передбачала би координацію діяльності не тільки бібліотек, а й всіх зацікавлених інститутів, діяльність яких спрямовано на побудову інформаційного суспільства.

Конференція звернула увагу Міністерства культури і туризму України на необхідність врегулювання на законодавчому рівні процедури державних закупівель, що здійснюються бібліотеками, оскільки процедуру закупівлі інтелектуального продукту не можна порівнювати із закупівлею інших товарів і послуг. Розв’язання цього питання вже давно чекає бібліотечна спільнота України.

НА ВИСОКОМУ РІВНІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

ВІННИЦЯ, Миколаїв, Луганськ, Кіровоград, Рівне – міста, де в останні роки збиралися на щорічні науково-практичні конференції керівники і фахівці бібліотек країни, щоб обговорити найважливіші проблеми розвитку вітчизняної бібліотечної справи. Кожна із них мала своє обличчя, відбивала певний етап в еволюційному поступі обласних універсальних наукових бібліотек, Не стала винятком і остання конференція, що відбулась у Дніпропетровську та була присвячена новітнім аспектам діяльно-

сті публічних бібліотек. Адже потреба в більш глибокому аналізі цієї проблеми давно відчувалася в бібліотечному середовищі. І саме тому так важливо було почути на конференції про основні підходи до оцінювання публічної бібліотеки в доповіді заступника директора Департаменту мистецтва і регіональної політики – начальника відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Міністерства культури і ту-

Л. Стасюк